

แนวทางการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

ADMINISTRATION GUIDELINES UNDER GOOD GOVERNANCE OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN THAILAND

อโนทัย ดวงดารา, อนันต์ ธรรมชาลัย และสุพิศาล ภักดีนฤนาถ

Anothai Duangdara, Anan Thamchalai and Suphisan Phakdinaruenat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Faculty of Political Science, North Bangkok University

anothai.duan@northbkk.ac.th

Received 27 April 2022; Revised 29 April 2023; Accepted 29 April 2023.

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยในภาพรวมยังคงมีการดำเนินการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) นิติธรรม มีการจัดทำปฏิการสาธารณะที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาคมีการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามความจำเป็นและมีความเท่าเทียมในท้องถิ่น 2) คุณธรรม โดยรวมมีการยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน 3) ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนให้ทราบ 4) การมีส่วนร่วม ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาในท้องถิ่น 5) ความรับผิดชอบ มีเชื่อมั่นความไว้วางใจตอบสนองกับความคาดหวังของประชาชนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้ตามงบประมาณที่มีและตามความสำคัญ และ 6) ความคุ้มค่า มีการคำนึงถึงพันธกิจขององค์กรโดยตอบสนองตามความต้องการของประชาชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ทำให้ค้นพบแนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางป้องกัน และแนวทางเชิงแก้ไข เพื่อช่วยในการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ: การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research aimed to examine the present state of administration in local government organizations in Thailand under the principles of good governance. A qualitative research approach was employed, drawing upon related theoretical concepts. Thirty executives from

government agencies involved in governance under good governance principles were selected as key informants through purposive sampling and interviewed using a semi-structured in-depth interview method. The data was analyzed through content analysis and presented through descriptive writing.

The findings indicated that administration in local government organizations in Thailand is operating under the principles of good governance in all six areas, including the rule of law, morality, transparency, participation, responsibility, and worthiness. Public services were provided equitably and with adherence to morality and ethics. Information was disclosed and checked for transparency, and participation was encouraged for local residents to propose solutions and contribute to development. Responsibility and trust were demonstrated by meeting local expectations and using resources efficiently. The research provides a proactive, passive, preventive, and solution-oriented approach to effectively manage administration under good governance principles.

Keywords: Administration, Good Governance, Local Government Organizations

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้ง กำหนดมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ด้านต่าง ๆ รวม 6 คณะ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ (Royal Thai Government Gazette, 2017)

สภาพปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.)ที่ผานมาพบวาเกิดจากหลายสาเหตุดังนี้1) สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตด้านงบประมาณ 2) เกิดจากตัวบุคคล ใช้อำนาจของตนแสวงหาประโยชน์ 3) เกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร 4) เกิดการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม 5) เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆที่ยังไม่มีความชัดเจน

และมีความรัดกุมเพียงพอ ขาดระบบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ 6) เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลาย และ 7) เกิดจากอำนาจบารมี ที่ฝังรากลึกจิตใจคนในสังคมไทยมานาน เช่น ความเกรงกลัวอิทธิพล การนับถือผู้มีบารมี การสำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นใช้อำนาจหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์ (Puang-Ngam Kovit, 2016)

การทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารจัดการที่ผิดพลาดของภาครัฐและภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐขาดประสิทธิภาพในการทำงาน การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมการเมืองของไทย ด้วยเหตุนี้หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นประเด็นหลักในการนำมาจัดการปัญหาเหล่านี้ (Kreainta Ekachai, 2017) หลักธรรมาภิบาลถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรทุกระดับทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลสามารถสร้างความเปี่ยมธรรมกับทุกฝ่าย และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนจึงจำเป็นต้องสร้างธรรมาภิบาลโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารราชการไทย (Ammaddee Wilaiwan, and Pangthai Sasirada, 2019)

จากปัญหาที่พบดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาหาแนวทางการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารระดับสูงซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหารระดับกลางซึ่งเป็นผู้กำกับการปฏิบัติ และผู้บริหารระดับต้นซึ่งนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อจะได้ศึกษาหาแนวทางการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย

ราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือ รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

ราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมี 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัด มี 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
2. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไป จะมีขึ้นเป็นกรณี ๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันมี กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 7,850 แห่ง แยกประเภทได้ ดังนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัด รวม 76 แห่ง เทศบาล รวม 2,472 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาล

ตำบล 2,247 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ รวม 2 แห่ง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา (Wikipedia. 2020)

อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 250 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ ได้ รัฐต้องดำเนินการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการท้องถิ่น ต้องให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวล่วงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย (Royal Thai Government Gazette, 2017)

มาตรา 251 การบริหารงานบุคคลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ (Royal Thai Government Gazette, 2017)

สภาท้องถิ่น หรือ สภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น ปกติ สภาท้องถิ่นจะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง มีอำนาจหน้าที่หลายประการตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น และในบางแห่ง สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น แต่สำหรับในประเทศไทย การได้มาซึ่งผู้บริหารท้องถิ่น ใช้ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำงานภายใต้การตรวจสอบและถ่วงดุลโดย สภาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (สภาท้องถิ่น) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำหน้าที่บริหารงานภายในขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนด และรับผิดชอบต่อสภาท้องถิ่นและประชาชนในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Wikipedia, 2020)

แนวคิดการบริหารองค์การ

Luther H. Gulick, and Lyndall Urwick (1937: 49 – 88) เป็นนักทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มการศึกษาการจัดการตามหลักการบริหารได้เสนอหลักที่ เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่สำคัญอยู่ 7 ประการ เรียกสั้น ๆ ว่า “POSDCoRB” ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้ เพื่อให้ แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการและวิจารณ์ญาณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคต แล้วกำหนดวิธีการ โดยถูกต้อง อย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์ 2) การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็ พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้ อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) และหรือพิจารณาใน แง่หน่วยงาน (Organization) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียก เป็นหน่วยงานหลัก (Line) หน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงาน อนุกรม (Auxiliary) เป็นต้น 3) การจัดหาบุคลากร (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ การจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หมายถึงการจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถ มาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent Job) หรือ Put the Right Man on the Right Job กับรวมถึงการที่จะ เสริมสร้างและธำรงไว้ ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงาน ด้วย 4) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการรวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) และการจูงใจ (Motivation) เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัย สั่งการ (Decision Making) ซึ่งเป็นหลักอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการบริหารงานและขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานมากเหตุเพราะการที่จะอำนวยการให้ภารกิจดำเนินไปด้วยดีได้จำเป็นต้องมี การตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการ ที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะของการตัดสินใจ 5) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและราบรื่นศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้นเพื่อช่วย แก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานการร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากใน การบริหารเพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ทุก ระดับของงานการร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใน หน่วยงานของตนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์การ 6) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานตลอดรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วย อันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มาก การรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือ ผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของรายงานนั้นจะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง และ 7) งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีใน การบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็น เครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไป

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรต้องมีการวางแผนที่ดี มีการออกแบบโครงสร้างขององค์กรให้มีความเหมาะสม หากบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการเข้ามาร่วมปฏิบัติงาน มีการอำนวยความสะดวกทั้งศาสตร์และศิลป์ มีการประสานงานที่ดีมีประสิทธิภาพภายในองค์กรทั้งจากบนสู่ล่าง หรือจากล่างขึ้นบน มีการรายงานผลการดำเนินการให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารงบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้นำองค์กร บุคลากรในองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งมีผลโดยตรงกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนการบริหารงาน

แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

แนวคิดหลักธรรมาภิบาล คำนียาม องค์ประกอบของธรรมาภิบาล กรอบแนวทางการดำเนินงานสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจของท้องถิ่น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ในการยกระดับการบริหารจัดการองค์กร อันจะส่งผลต่อการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป ซึ่งประกอบด้วย 6 หลักการ 11 องค์ประกอบย่อย มีรายละเอียด ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบ รวมถึงข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยเคร่งครัดและไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ในการจัดทำกิจการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาค กล่าวคือ การให้สิทธิการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก ไม่แบ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงสิทธิการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยต้องคำนึงถึง 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) นิติธรรม (Rule of Law) และ (2) ความเสมอภาค (Equity) 2) หลักคุณธรรม (Morality) หมายถึง บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพึงมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในศีลธรรม คุณธรรมต้องยึดมั่นในประมวลจริยธรรมของท้องถิ่น รวมถึงมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลักสำคัญ โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม / มาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และ (2) การปฏิบัติตามหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) 3) หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง บุคลากรทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมถึงการมีวัฒนธรรม และค่านิยมขององค์กรที่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสื่อสารกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจุบัน และจัดทำมีการวางระบบเพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคมสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้โดยง่าย รวมถึงในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความชัดเจน เป็นระบบ เป็นที่เข้าใจ ทั่วรู้ และคาดการณ์ได้ของสังคม 4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กำหนดค่านิยมว่าการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม และร่วมแสดงความคิดเห็น หรือเสนอปัญหา และประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา นอกจากนั้นประชาชนยังต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมเพื่อแสวงหาฉันทามติร่วมกันระหว่างประชาชนภายในท้องถิ่น โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation / Consensus Oriented) และ (2) การกระจายอำนาจ (Decentralization) 5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมุ่งให้การทำงานมีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียภายในท้องถิ่น หากการทำหน้าที่นั้นเกิดปัญหาหรือข้อขัดข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถตอบคำถามและอธิบายให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเหล่านั้นรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องมีการจัดทำระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ตลอดจนระบบการบรรเทาปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบ (Accountability) และ (2) การตอบสนอง (Responsiveness) 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness / Economy) หมายถึง การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการกำหนดกลยุทธ์เชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนเป้าหมายและพันธกิจที่มีความชัดเจน โดยต้องมີลักษณะที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน นอกจากนี้การปฏิบัติงานตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ดังกล่าวต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ารวมถึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินการที่รวดเร็วและเหมาะสม โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และ (2) ประสิทธิภาพ (Efficiency)

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรต้องมีการวางแผนที่ดี มีการออกแบบโครงสร้างขององค์กรให้มีความเหมาะสม หากบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ต้องการเข้าร่วมปฏิบัติงาน มีการอำนวยการดีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีการประสานงานที่ดีมีประสิทธิภาพภายในองค์กรทั้งจากบนสู่ล่าง หรือจากล่างขึ้นบน มีการรายงานผลการดำเนินการให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารงบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้นำองค์กร บุคลากรในองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งมีผลโดยตรงกับความสำเร็จในการขับเคลื่อนการบริหารงาน

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

สภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) ประชากร คือ ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 1 ชนิด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเครื่องมือชิ้นนี้สร้างตามแนวคิดการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของ (Luther H. Gulick & Lyndall Urwick, 1937: 49 – 88) ร่วมกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาล ของ (อธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และสร้างตามแนวคิดของใคร ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย) รวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย ระหว่างเดือน กันยายน ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับข้อมูลจากเอกสารหน่วยงานราชการมาประกอบในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลวัตถุประสงค์ดังนี้ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้ให้อำนาจหน้าที่ในการบริหารโดยมีโครงสร้างการบริหารแบบกระจายอำนาจไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งนี้แตกตามประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลพบว่ามีแนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางเชิงป้องกัน และแนวทางเชิงแก้ไขการบริหารงานให้บรรลุตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีการดำเนินการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

1. นิติธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีการจัดทำปฏิการสาธารณะที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาคมีการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามความจำเป็นและมีความเท่าเทียมในท้องถิ่น มีหลักการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสดูแลปกครองตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในท้องถิ่นตนเอง ตลอดระยะเวลา 77 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจของการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
2. คุณธรรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีการยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมค้ำจุนซึ่งประโยชน์สุขของประชาชนโดยการปรับปรุงพัฒนาและต่อยอดพื้นฐานคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการท้องถิ่นให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข
3. ความโปร่งใส องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีการสื่อสารไปยังประชาชนให้สามารถตรวจสอบการทำงานและได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนให้ทราบในหลากหลายช่องทาง เช่น ผ่านทางสมาชิก อบต. ผ่านการประชุมประชาคม ผ่านผู้นำชุมชน เป็นต้น
4. การมีส่วนร่วม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เสนอแนะปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาในท้องถิ่นผ่านไปยังเจ้าหน้าที่กองช่าง กองสาธารณสุข กองการศึกษา กองคลัง กองส่งเสริมการเกษตร ฯลฯ
5. ความรับผิดชอบ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีความเชื่อมั่นความไว้วางใจตอบสนองกับความคาดหวังของประชาชนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้ตามงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดและตามหลักความสำคัญ
6. ความคุ้มค่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีการคำนึงถึงพันธกิจขององค์กรโดยตอบสนองตามความต้องการของประชาชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมตามสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตพื้นที่ ๆ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงการใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม

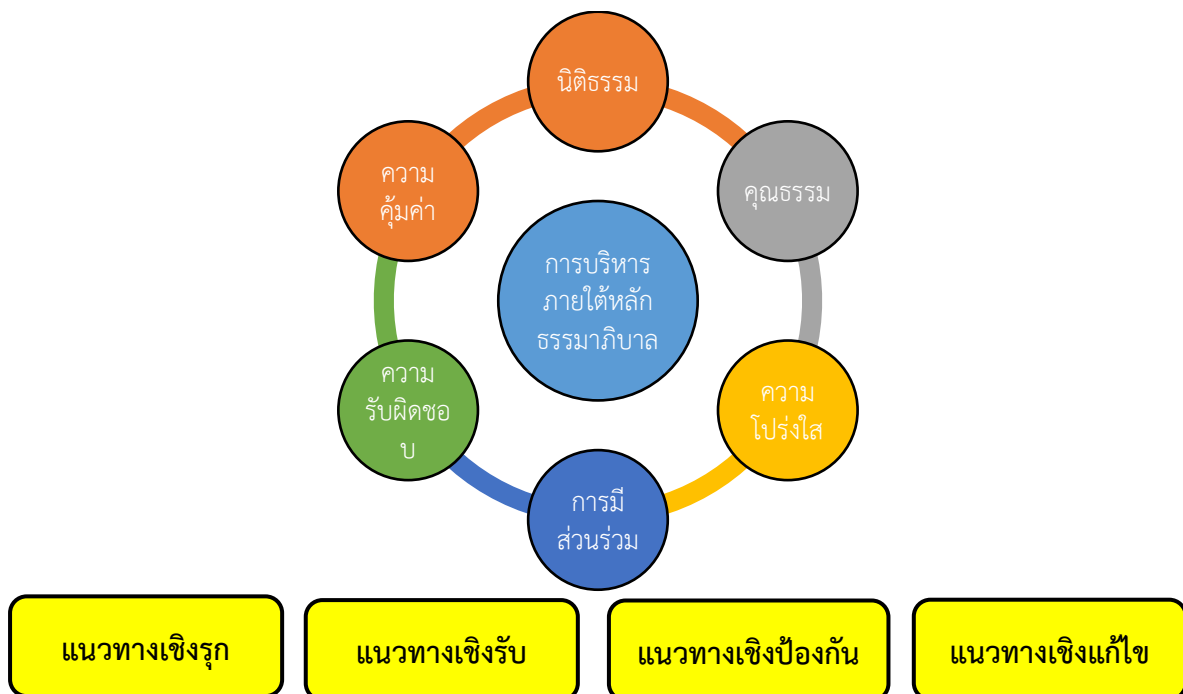
อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้พบว่าการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยในภาพรวมยังคงมีการดำเนินการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1) นิติธรรม มีการจัดทำปฏิการสาธารณะที่คำนึงถึงหลักความเสมอภาคมีการให้บริการสาธารณะเป็นไปตามความจำเป็นและมีความเท่าเทียมในท้องถิ่น 2) คุณธรรม มีการยึดมั่นคุณธรรมจริยธรรมค้ำจุนซึ่งประโยชน์สุขของประชาชน 3) ความโปร่งใส มีการสื่อสารไปยังประชาชนให้สามารถตรวจสอบการทำงานและได้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนให้ทราบ 4) การมีส่วนร่วม มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาในท้องถิ่น 5) ความรับผิดชอบ มีเชื่อมั่นความไว้วางใจตอบสนองกับความคาดหวังของประชาชนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นได้ตามงบประมาณที่มีและตามความสำคัญ และ 6) ความคุ้มค่า มีการคำนึงถึงพันธกิจขององค์กรโดยตอบสนองตามความต้องการของประชาชนมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม 1) ตรงกับแนวคิดแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของ (Office of Good Governance Development and Promotion, & Office of the National Anti-Corruption Commission, 2021) ที่กำหนดไว้ว่าการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สุขของประชาชนประกอบด้วย 6 หลักการ ดังงานวิจัยของ (Assawakulpriroj Nuntaporn, 2019) ได้วิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลทำรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้นเทศบาลจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ในวิธีการเข้าถึงข้อมูลประชาสัมพันธ์และข้อมูลของภาครัฐให้ง่ายขึ้นและต้องการให้ภาคเอกชนมีความร่วมมือกับทางเทศบาลและทางชุมชนในพื้นที่ให้มากขึ้น และ 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารตาม

หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครรังสิต จะสามารถลดช่องว่างการทำงานระหว่างภาครัฐและประชาชนให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยการส่งเสริมและกระตุ้นประชาชนให้ตระหนักถึงหน้าที่และความสำคัญของการมีส่วนร่วมร่วมกับภาครัฐเพื่อประโยชน์ของชุมชนมากยิ่งขึ้น

สรุปองค์ความรู้

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันในการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผู้วิจัยค้นพบ แนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางป้องกัน และแนวทางเชิงแก้ไข อยู่บนพื้นฐานของการบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ที่จะช่วยให้การบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยมีประสิทธิภาพต่อไป

การถ่ายทอดและนำไปใช้ประโยชน์

การบริหารภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยจะมีแนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางป้องกัน และแนวทางเชิงแก้ไข เพื่อช่วยในการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย โดยที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบาย ออกกฎระเบียบข้อบังคับ และกำหนดแนวทางในการส่งเสริมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจนวัดผลได้เป็นรูปธรรมเพื่อประสิทธิผลการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ แนวทางเชิงรุก แนวทางเชิงรับ แนวทางป้องกัน และแนวทางเชิงแก้ไข เพื่อช่วยในการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยที่สำคัญคือ กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปสู่การปฏิบัติควรมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจนวัดผลได้เป็นรูปธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลต่อไป สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

References

- Ammaddee, W., & Pangthai, S. (2019). Strategic Management by Using of Good Governance Principles of Schools under the Office of Secondary Educational Service Areas, Region 20. *Journal of MCU Nakhondhat*. Vol.6(8), 4106-4118.
- Assawakulpriroj N. (2019). Guidelines for development of public participation in administration according to good governance of Rangsit Municipality, Thanyaburi District, Pathumthani Province. Retrieved Jan 19, 2023 from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/>
- Kreainta, E. (2017). The Study of Good Governance of Local Government Organizations Case Study : Maeta District Lampang. The 17th Graduate Studies of Northern Rajabhat University Network Conference (Proceeding), 1527-1535.
- James L. Creighton. (2005). The Public Participation Handbook. References. Barber, B. Strong Democracy: Participatory Politics for a New Age. Berkeley: University of California.
- L. Gulick & L. Urwick. (1937). Papers on the Science of Administration (pp. 49-88). New York: Institute of Public Administration.
- Office of Good Governance Development and Promotion, & Office of the National Anti-Corruption Commission. (2021). Guidelines for improving good governance for local government organizations. Retrieved Jan 19, 2023 from <https://dcstore.phsmun.go.th/test02/>
- Puang-Ngam, K. (2016). Thai Local Government: Principles and Future Aspects, (9th edition). Bangkok: Winyuchon.
- Royal Thai Government Gazette. (2017). Constitution of the Kingdom of Thailand, Buddhist Era. 2017. Retrieved June 5, 2022 from <https://www.parliament.go.th/>

